

Měnící se jízdné MHD a způsob odbavování cestujících

Trolejbus typu 7 Tr, evidenčního čísla 110, na lince číslo 3 v roce 1957. Snímek vznikl v dnes již neexistující zastávce ve Sklářské ulici. Tehdy byla ještě v zadní části vozu umístěna pokladna s průvodčí, proto se nastupovalo pouze zadními dveřmi.

Historie MHD v Teplicích se píše od roku 1895, kdy byly v Teplicích zavedeny první tramvajové linky. O tom jsme už několikrát psali, ale tentokrát se zaměříme na teplické jízdné, na měnící se ceny v průběhu staletí i na různé způsoby odbavování cestujících.

Jízdné se původně dlouho platilo přímo ve vozech průvodčím, kteří prodávali jízdenky, takže osádka každého vozu činila dva zaměstnance. To vydrželo až do druhé poloviny šedesátých let, kdy došlo k zavedení samoobslužného provozu. Tehdy se začalo platit do pokladny u řidiče, kde byly k dispozici též přístupní jízdenky. V osmdesátých letech začalo platit mechanické odbavování za pomoci označování jízdenek zakoupených už předem mimo vozidlo, aby se pak opět v roce 1991 přešlo na vzhazování mincí přímo do pokladny. Od 1. července 2000 pak začal v Teplicích platit no-

Dvě zajímavé jízdenky z provozu teplické MHD. Ta na levé straně se v tramvajích prodávala za druhé světové války, pamětní vpravo, zjevně inspirativně vycházející z té válečné, pochází z roku 1995, kdy jsme si v Teplicích připomínali 100 let existence MHD.

Průvodce MHD Teplice s.r.o.
Průvodce české
Městská doprava Teplice s.r.o.
Teplice, Družstevní 76
152 02 Teplice 76
SOBOTA 09-01-2018
Čas: 20:34:57 Linka: 130/14 Čl.: 4992/25814
*14.00 Kč
Cena: 127, 00 Kč I. Z.
PLNĚ JÍZDNÉ I
Z: Stanja Uchvalov, Miroslav
Číslo karty: 15463
Starý základní: 100,00 Kč Nový základní: 170,00 Kč
Platí pro jízdu dle zakoupeného pásma v MHD

Současná jednopásmová jízdenka dospělého sice činí 15 Kč, ovšem z elektronické peněženky zaplatíte „jenom“ 14 Kč.

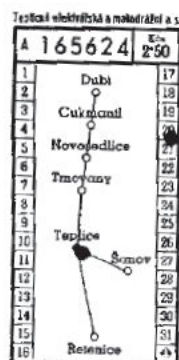
vý odbavovací vícefunkční systém, který se používá dodnes.

Před první světovou válkou se za běžné jízdné v jednom pásmu platilo 0,12 Kr a ve dvou pásmech 0,14 Kr. Avšak v průběhu první světové války a v prvních poválečných letech se soukromá dopravní společnost dostala do tíživé finanční situace. Východisko přinesla úprava tarifních sazeb tak, že byly rozděleny na větší počet pásem. Jednotlivé etapy úprav jízdného proběhly v roce 1917 z 0,12 Kr na 0,14 Kr a z 0,16 Kr

na 0,18 Kr. V květnu 1920 bylo jízdné upraveno na 56 haléřů a od 1. července 1920 až na 76 haléřů. Rok 1937 přinesl další úpravu pásmového jízdného. V novém vnitřním pásmu v okruhu města se platilo 70 haléřů a při jízdě přes vnější pásma pak až 2,30 Kč. Celkem se tehdy vydávalo 14 druhů jízdenek, přičemž měsíční předplatné jízdenky stály 100 až 120 Kč, žákovské od 80 do 100 Kč a dělnická sleva obnášela pouhých 20 procent ze základní tarifní sazby. I přes toto nepopulární opatření však počet přepravovaných osob nadále stoupal.

Jízdenky zachované z provozu za okupace a druhé světové války v letech 1939 až 1945, ukazují cenu 15 RPF, tedy 15 říšských pfenigů. Na jízdenkách byly také vyjmenovány jednotlivé zastávky na obou tehdejších tramvajových linkách - z Dubí do Řetenice a od Nových lázní v Šanově na Benešovo náměstí.

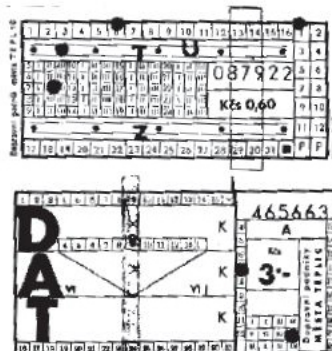
Po druhé světové válce Teplická elektrárská a malodrážní společnost prodávala běžné jízdné za 2,50 Kč. V letech 1952 až 1953 jízdné již ve znárodněném dopravním podniku činilo 3 Kč, přičemž na jízdenkách bylo vyznačeno D, A, T - tedy použi-

Vlevo: Tramvajová jízdenka z roku 1947. Vpravo: Jízdenka z dob mechanického odbavování ve strojích se používala zejména v osmdesátých letech. Jejich platnost ukončil rok 1991.

tý druh dopravní trakce, neboť tehdy v Teplicích souběžně jezdily dráha, autobusy i trolejbusy.

Po ménové reformě v padesátých letech, tak jako ve většině dalších měst, se za běžné jízdné dospělého platilo 60 haléřů. Nové tarify od 1. června 1959 pak rozdělily jízdné do nových pásem - občanské jízdné do dvou pásem činilo 60 haléřů a přes dvě pásma 1 Kč. Od konce šedesátých let se pak dlouho za běžnou jízdu platilo 1 Kč, neboť tento tarif vydržel ještě i v letech 1990 až 1991. Později však jízdné začalo růst závratnou rychlostí, jako ostatně ceny všeho ostatního. Nejprve to byly 2 Kč, ale do roku 1993 se ceny postupně vyšplhaly až na 5 Kč. Roku 1997 jste zaplatili 7 Kč, v roce 1999 osm korun, a v roce 2001 rovných deset korun. Ani pak se ceny nezastavily, takže jízdné v roce 2005 činilo 12 Kč, v roce 2007 čtrnáct a od roku 2008 až do současnosti 15 Kč. Jak se můžeme snadno přesvědčit - všechno, tedy i jízdné MHD, se mění a co bylo už není. PAVEL KOVÁŘ

Jízdenka z období padesátých let 20. století.

Trolejbus typu 9 Tr 19, ev. č. 136, počátkem osmdesátých let 20. století na lince číslo 1 v ulici U Císařských lázní. Velké S vpředu i na straně vozidla připomínalo, že se jedná o samoobslužný provoz.

Takíka legendární řidič MHD Jiří Vopravil spolu s průvodčí u tramvajového motorového vozu evidenčního čísla 16 na konečné linky číslo 1 kolem roku 1950.